

ZPRÁVY A RECENZE

VZNIK A VÝVOJ OMEP

V tomto roce je tomu již 25 let, co byla založena Světová organizace pro předškolní výchovu, která je známa pod názvem OMEP (L'organisation mondiale pour l'éducation préscolaire). Již v roce 1946 byl vytvořen v Londýně přípravný výbor, který rozvíjel svou činnost a získával členy z různých zemí světa. V srpnu 1948 se konala v Praze světová konference o předškolní výchově jako pokračování semináře UNESCO, který pojednával o výchovných problémech. Na tomto shromáždění se sešla řada představitelů z osmnácti zemí, kteří dali podnět k ustavení OMEP, sestavili plán činnosti a usnesli se na organizačním statutu.

Zpočátku měla tato organizace 11 členských států, v nichž byly založeny národní výbory, které se zavázaly zabývat se předškolní výchovou v duchu ideí pražské konference. V současné době sdružuje OMEP 45 členských států z pěti kontinentů. Předsedou Světové organizace pro předškolní výchovu je prof. Gaston Mialaret z Francie, kde je také sekretariát OMEP. Ze socialistických států jsou členy OMEP Maďarsko, Polsko a Československo, z dalších je to např. Egypt, Ghana, Chile, Indie a Jugoslávie.

Cílem OMEP je pečovat o tělesné a duševní zdraví dětí od narození do šesti až osmi let, rozvíjet o ně výchovnou péči a vytvářet jim dokonalejší životní podmínky. Zvláštní pozornost je věnována rozvojovým zemím, které projevují o činnost OMEP velký zájem. Neméně důležitá je pomoc rodičům, snaha prohlubovat vzájemné porozumění mezi národy a posilovat mírové snahy na celém světě, aby malé děti nebyly pronásledovány hrůzami války, chorobami, hladem a strádáním.

Na této činnosti se podílí řada odborníků, pediatrií, pedagogové, psychologové, architekti i rodiče dětí a všichni, kterým leží na srdci příznivý vývoj nové generace. Veškerá činnost OMEP navazuje na pokrokové tradice lidské společnosti v čele s Janem Amosem Komenským, jehož třicátého výročí úmrtí vzpomněla v roce 1970 řadou akcí i OMEP.

OMEP spolupracuje těsně s UNICEF ve všech otázkách, které se týkají vývoje, ochrany a zdraví dítěte, s UNESCO, kde sleduje problémy výchovy dospělých a vzdělávání vychovatelů předškolních institucí, s ECOSOC, pokud jde o problematiku urbanismu, zvláště o realizaci dobrých podmínek bydlení rodin s malými dětmi a přizpůsobování okolí potřebám dětí předškolního věku.

Počáteční výchově přikládá OMEP velký význam, protože dítě je v tomto věku nejzranitelnější. Chce, aby působení bylo komplexní, aby podporovalo rozvoj duševní, zejména citový, aby vychovatelé věnovali dítěti dostatek času, zájmu i úsilí a měli k němu kladný přístup. Jelikož předškolní dítě nemůže být a ani by nemělo být mimo svou rodinu, týká se tato výchova v první řadě rodičů a rodinného života. Proto je třeba poskytovat rodinám dostatek podnětů, které by jim umožnily ovlivňovat kladně své děti.

Za neméně významnou považuje OMEP možnost formovat kontakt mezi dětmi stejného věku, s většími dětmi a s dospělými mimo domov. Navazováním kontaktu se vytváří řeč, podporuje se rozvoj kladných citů a vznikají společenské vztahy. Základními kameny výchovy dítěte je uspokojování intelektuální zvědavosti, jeho potřeby hrát si, experimentovat, sledovat vše, co se kolem něho děje. Již v předškolním věku je schopné se učit a připravovat ke školní docházce. Základem veškerých snah OMEP je zajistit všem dětem z celého světa šťastné dětství. Všechny tyto okolnosti vedou

OMEF k tomu, že vyzvedává závažnost kvalitní přípravy učitelek mateřských škol a inspektorů, kteří jsou zodpovědní za předškolní program. Bylo by dobré, aby se jejich vzdělávání realizovalo na univerzitách, nebo aspoň ve vyšších školách.

OMEF požaduje, aby péče v mateřských školách byla blízká životu v rodinném kruhu a měla menší počet dětí, aby všechny činnosti a materiál k hrám odpovídaly jejich úrovni a potřebám. Zdůrazňuje všestrannou výchovu se zaměřením na výchovu tělesnou, rozumovou, citovou, mravní, estetickou a pracovní.

Vzhledem k tomu, že požadavky na výchovu dětí od narození do šesti až osmi let mají být přijatelné pro všechny členské země, jsou úkoly, které si klade OMEF, náročné. Proto je jistě významná spolupráce s ostatními organizacemi, které mají zájem o šťastný život a o úspěšnou výchovu dětí celého světa. Zvláště pro rozvojové země jsou přínosem pravidelné světové kongresy, které OMEF pořádá každé dva až tři roky a kterých bylo dosud třináct. Důležitým a vyhledávaným zdrojem informací se stal také časopis „International Journal of Early Childhood“, který OMEF vydává, a další publikace členů OMEF.

Účast našeho státu v OMEF lze hodnotit jako možnost uplatňovat naše zkušenosti v ostatních členských státech. O teoretické i praktické výsledky předškolní výchovy v Československu je velký zájem ve všech státech světa a v mnohých zemích se projevuje stále výrazněji snaha uplatňovat je ve svých výchovně vzdělávacích systémech.

Lili Monatová

Pekelis Viktor Davydovič, Malá encyklopedie o velké kybernetice (Malenkaja enciklopedija o bolšoj kibernetike), nakladatelství Dětskaja literatura, Moskva 1970, stran 333, ilustrace Boris Bělov.

Již v polovině šedesátých let bylo u nás známo, jaká pozornost je věnována v Sovětském svazu výuce kybernetiky, a to nejen na vysokých školách. V roce 1970 vychází Pekelisova Malá encyklopedie o velké kybernetice, v nákladu 100 000 výtisků, která je určena především žákům základních škol. Je to pedagogický počín v nakladatelství Dětské literatury, kterého je třeba si všimnout z několika důvodů.

I tato kniha totiž dokazuje, že kybernetika, která tak pronikavě ovlivňuje jak sovětský průmysl a technický pokrok, tak sovětskou vědu, setrvává v centru vědecké i vědeckopopularizační činnosti. Svědčí o tom nejen řada monografií, ale i stati v časopise Voprosy filosofii, v nichž je tato problematika rozpracována z hledisek filosofických a metodologických, i články v časopise Sovětskaja pedagogika, které se zaměřují na aplikační možnosti kybernetiky v této oblasti.

Sovětská současnost počítá se širokým zapojením nynější mladé generace do dalšího rozvoje automatizace, kybernetické techniky a všech odvětví praktických a teoretických, které s nimi souvisejí. Akademik Berg se v předmluvě k této knize obrací k mladým čtenářům, když píše: „Stroje řídí automatizované závody, vedou kosmické přístroje, řídí pouliční dopravu, provádějí matematické výpočty, stanovují diagnózu, plánují, vyučují, provádějí registraci, účtují... Vás mladé čeká úkol nejen ovládnout tuto složitou techniku, ale i konstruovat a stavět nové, ještě složitější stroje, rozvíjet vědu, již jsou podřízeny, rozpracovávat dosud neznámé oblasti kybernetických věd.“ (1. c., s. 5.)

Pedagoga však nejvíce zaujme samotný záměr knihy. odvaha psát o kybernetice tak, že text je srozumitelný mladým čtenářům. Samotná publikace dokazuje, že je možno o kybernetické technice i o základních teoretických oblastech této vědy stejně jako o vědách jí příbuzných pojednat názorně, přiměřeně. věku čtenáře i jeho vzdělkodlivých zjednodušení. Tuto skutečnost je si třeba uvědomit tím naléhavěji, že lanostní úrovni. Ze lze zachovat žívou a zábavnou formu a přitom se nedopouštět nás čeká při výchově naší mládeže stejný úkol, který však často obcházíme s poukázáním na to, jako by kybernetika byla natolik abstraktní a složitá, že ji nelze mladým čtenářům a žákům našich škol srozumitelně tlumočit. Čelní vědci však vždy upozorňovali na to, že kybernetika vzniká jako organický výsledek vývoje lidského poznání a snažili se jí zbavit nedostupnosti.

Knihá V. Pekelise je koncipována jako encyklopedie, která obsahuje 46 hesel seřazených v abecedním pořádku. Je samozřejmé, že takovýto výběr se soustřeďuje pouze